

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ РАЗРАБОТЕН АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНИТЕ РЕГЛАМЕНТИ В БЪЛГАРИЯ СВЪРЗАНИ С УЧАСТИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Препоръки, които биха стимулирали гражданската компетентност и по-активното участие на гражданите в процеса по вземане на политически решения на местно ниво чрез формите за пряко участие

- 1) Гражданите трябва да имат възможност да вземат отношение по важните финансови въпроси, отнасящи се до общината. Законът трябва да премахне ограничението за произвеждане на референдуми по финансови въпроси. Всички теми, свързани с капиталови и инвестиционни разходи, би трябвало да могат да бъдат поставени на местни референдуми, а някои от тях, като тези за вземане на дългосрочни и особено големи общински заеми, би трябвало да бъдат задължително гласувани на референдум. Даването на възможност за решаването на важни управленски въпроси е стъпка напред към гражданското съзряване, към утвърждаването на едно отговорно управление.
- 2) Редуцирането на част от изискванията за предоставяне на лични данни при формирането на подписката ще повиши участието на гражданите в иницирирането на референдуми, граждански инициативи и общи събрания – изискванията в подписката да се вписва ЕГН и пълен адрес действат възпиращо за голяма част от гражданите и пречи те да се включат активно и да подкрепят инициативата. При записване на лични данни от непознати лица на улицата, макар и във връзка с обявена инициатива, буди основателно съмнение и опасение от злоупотреба с тези данни.
- 3) Да се създадат необходимите условия за онлайн събиране на подписи в специално разработен защитен формат. Липсата на такава възможност води до ограничения по отношение на разпространението на информация и събирането на подкрепа.
- 4) Да се регламентира разяснителната кампания. Основните проблеми са свързани с липсата на достатъчно и коректна информация. За да има съдържателен дебат по време на кампанията и гражданите активно да участват, е нужно да разполагат с достатъчно и качествена информация.
- 5) Да се организират информационни и обучителни кампании, разясняващи спецификата на пряката демокрация, нейните процедури и различните ѝ форми на гражданско участие.
- 6) Да се разшири достъпът до органите на местната власт, като се включат и доразвият условията за участие на гражданите в заседания на общинския съвет и на комисиите му - да отправят питання, както и задълженията на органите да предоставят отговори.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

- 7) По-широко да се развият условията за приема на граждани, заложен като задължение на председателя на съвета и заместниците му, както и за кметовете.
- 8) Да има ясно регламентиране на това, какво местните власти задължително са длъжни да публикуват на сайтовете на общините, респективно да осъществява контрол за изпълнение, като при неизпълнение се налагат санкции.
- 9) Да се уреди нормативно сформиранието и функционирането на различните видове обществени съвети и техните правомощия. Тази уредба следва да гарантира максимална публичност, прозрачност и отчетност в работата на всички видове съвети. Да въвежда единни стандарти (задължителни принципи, процедури и критерии) за работата на обществените съвети, които да осигурят представителност, качество, експертиза и прозрачност на процеса. Обществените съвети следва да се утвърдят като реални и задължителни структури за взаимодействие и консултиране на институциите с гражданите на местно ниво.
- 10) В закона за регионално развитие изрично да се регламентира, че за членове на областните и регионалните съвети за развитие задължително се канят представители на гражданските организации от съответната територия, които участват пълноправно в решенията на съвета
- 11) В закона за публичните финанси да се регламентира правото на общинския съвет да взема решения за предоставяне на определен дял от общинския бюджет за дейности и проекти на граждани и техни организации за инициативи, които съответстват на приетата общинска политика за развитие.
- 12) Засилването на гражданското участие несъмнено е свързано и с необходимостта от гражданско образование за всички възрасти и нива.
- 13) ЗМСМА в настоящият му вид е центриран около органите на управление, а гражданите остават встрани от процесите на местно ниво. Законът предлага предимно правила за управление, а не толкова на самоуправление. Тези промени трябва да бъдат по скоро като философия на закона и трябва да бъдат насочени към осигуряване на повече гражданско самоуправление, достъп до информация и до органите на местното самоуправление и гражданско участие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ ПРОВЕДЕНО ПРОУЧВАНЕ „ФОРМИ НА УЧАСТИЕ В ОБЛАСТ ХАСКОВО ЗА ПОСЛЕДНИТЕ 5 ГОДИНИ И РОЛЯТА НА АДМИНИСТРАЦИЯТА В ТЯХНОТО ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ“

- 1) Промяна на Правилниците за работа на Общинските съвети, които да регламентират предварителни допитвания по обществено значими теми - напр. решения за градската среда, бюджет, екология и др.
- 2) Да бъдат изготвени наредби и правилници за специфичните дейности и решения на Общинските съвети, които също имат обществено значение. Особено значими в това отношение са екологичните теми, темите за детските градини и т.н.
- 3) Създаване на възможности за онлайн консултации, определяне на отговорни лица в общинските администрации за тази цел. Гарантиране на прозрачност при търсене на мнението на гражданите от страна на Общините в област Хасково.
- 4) Търсене на мнението на граждански организации по обществено значими теми от страна на общините и създаване на възможности и механизми за това.
- 5) Изготвяне на прозрачна процедурата при създаването на обществени съвети. Осигуряване на възможност гражданите да дават предложения за участници в обществените съвети.
- 6) Да се инициират възможности за гражданско участие чрез допитвания, граждански панели и т.н. и да се даде възможност за обратна връзка за резултатите от тях. Тези различни форми на гражданско участие да бъдат включени в общински наредби и други документи.
- 7) Да се повишат уменията и компетенциите на общинската администрация за провеждане на ефективни обществени обсъждания, подготовка на материали за обществени консултации, изпращане на отговори на подадени сигнали и въпроси от граждани.
- 8) Проява на по-голяма активност от страна на общинската администрация да информира и провокира гражданите за участие в процесите на формулиране на политики за развитие на общината и в разработването на бюджета;
- 9) Да се публикуват анкети за коментар и обратна връзка от гражданите. Да се предоставя обратна връзка и информация след недоволство, протести и подписки на гражданите.
- 10) Гражданските организации да повишат капацитета си за фондонабиране, за да финансират инициативите си.
- 11) По-често да се правят инициативи и обществени дискусии, за да се стимулира активността и на гражданите и на служителите в администрацията.
- 12) Повече активност от страна на гражданите и обединени усилия от страна на гражданските организации. Необходимо е силно лидерство и значима кауза, за да има ефективна промяна.

Проект „Гражданите и местните власти – партньори за създаване на открито и отговорно управление“, № BG05SFOP001-2.009-0005 се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ ОТ РАЗРАБОТЕНИ МЕХАНИЗМИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СРЕДАТА ЗА ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ СВЪРЗАНИ С: 1. РАБОТА НА КОНСУЛТАТИВНИ СТРУКТУРИ ЗА УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИ И НПО В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ; 2. УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИ И НПО В ПРОЦЕСА НА РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ

Ефективните местни политики и решения и успешното устойчиво и интегрирано развитие се основават на отворен и прозрачен процес с широко включване на гражданите и заинтересованите страни във всичките му етапи. Подходът за осъществяване на този процес може да бъде формален и неформален. При формалния подход гражданското участие и взаимодействието на управляващите със заинтересованите страни се основава на законовата регламентация – законът и нормативната база регламентират кой, как и къде може да участва, докъде се простират правата на участниците и какви административни действия ще предизвика тяхното участие. Неформалният подход надгражда формалния: участието може да бъде структурирано и реализирано по различен начин, в зависимост от условията, желанието и разбирането на администрацията/общинския съвет и от активността на гражданите – в този случай действията им се основават на партньорство и съвместно вземане на решения.

Успешното обществено обсъждане отразява гледните точки на различните заинтересовани страни. Важно е да се включат и участници, които са извън структурите, пряко зависими от общината – представители на местен бизнес, туризъм, НПО и др. Така обсъждането придобива представителност и не поражда съмнения за защита или пренебрегване на интересите на някоя група. Това допринася за положителното му възприемане от страна на гражданите и стимулира участието в процеса. Освен широк спектър от представители на различните обществени групи, от голяма важност е привличането за участие на общински съветници. По този начин те се чувстват съпричастни, участват в дискусиите заедно с останалите и се запознават с мнението и препоръките на гражданите. От друга страна, с тяхното участие обсъждането придобива по-голяма легитимност – те осъществяват връзката между него и общинския съвет и подпомагат изпълнението на препоръките.

Експертите от общинската администрация също са важен фактор в изработването и изпълнението на политиките и тяхното привличане е мотивиращо както за участниците, така и за самите тях. По този начин те излизат иззад „кулисите” на общинските отдели и дирекции и застават лице в лице с гражданите, като имат възможност да отговорят на техните въпроси и да демонстрират компетентността си. Медиите са гаранция за прозрачността на процеса и възможност за излизане на дискусиите извън рамките на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

залата. Те, както и участниците следва да имат пълен достъп до всички материали по темата – обект на обсъждането. Препоръчително е предварително да се изготви списък на потенциалните участници с готовност той да се обогати при стартирането на процеса. Броят на участниците в едно обществено обсъждане може да варира в съответствие с темата или големината на квартала/ кметството/ района (от 30 до около 70-100 души). Добре е да се търсят отговори на следните въпроси:

- Кой са потенциалните благодетелствани страни?
- Кой може да претърпи неблагоприятни последици?
- Кой може да повлияе негативно, така че осъществяването на планираните действия да се проточи или възпрепятства?
- Кой работи в същата сфера и притежава експертиза, знания и опит?
- Кой има капацитет и възможности да подкрепи планираните дейности?

Най-често срещаните причини за слабостите в работата на съществуващите Обществени съвети в българските общини са недостатъчната нагласа за общи действия, обмен на опит и информация между институциите и все още слабото участие на представителите на бизнеса и на уважавани от местната общност личности в дейност им. От не по-малко значение е и липсата на достатъчно информация за тяхната работа сред българската общественост. Наред с това, не рядко се наблюдава незаинтересованост от страна на местните власти към работата на Съветите, в резултат на което техните действия имат ограничено влияние върху формирането на местните политики.

За стимулиране и засилване на дейността на Обществените съвети е много важно местната власт да отчита и да се съобразява с техните решения при разрешаване на наболели проблеми и при разработване на планове, проекти и програми за местното развитие. Нещо повече, необходима е по-добра координация на действията и засилено сътрудничество между общинските ръководства, неправителствените организации и обществените съвети, гражданите, бизнеса и др., което несъмнено е свързано и с привличане на повече представители на местната общност, експерти и медии в работата на Съветите.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ

МАРИЦА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ, ИЗВЕДЕНИ В РАМКИТЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯ НА ТЕМА "ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ", ПРОВЕДЕНА В ГРАД ЧЕПЕЛАРЕ

По време на дискусиата в рамките на конференцията участниците – представители на Общинска администрация Чепеларе споделиха за много случаи, в които гражданите се обръщат за помощ към администрацията по въпроси, които не са от нейните компетенции. В тази връзка участниците идентифицираха нуждата от по-добра ориентация и подготвеност на гражданите във връзка с познаване на равнищата на публичното управление и познаване на правомощията на местните властови институции и процедурите за взаимодействие на гражданите с тях. С оглед на това бе изведена следната препоръка:

- *Включване на часове по Гражданско образование в средното образование като самостоятелен учебен предмет, а не в рамките на часа на класа или интегрирано в друг предмет.*

Към настоящия момент съгласно Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование /обн., ДВ, бр. 80 от 2016 г./ предвидените начини за осъществяване на Гражданското образование в средното образование са два: интегрирано (в рамките на друг учебен предмет и/или в часа на класа като обучението може да се осъществява и от гост-лектори от неправителствените организации, в присъствието на класния ръководител) и чрез самостоятелен учебен предмет. Изучаването на учебния предмет „Гражданско образование” ще започне от учебната 2020/2021 година в 11 и 12 клас.